

УДК 134:122

Котова Л.В.,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри правознавства СНУ ім. В.Даля

Мешков К.С.,

ЮМП СНУ ім. В. Даля,

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

У даній статті розглянуто деякі проблемні питання та законодавчі прогалини в антикорупційному законодавстві України. Досліджено одне зі спеціальних обмежень щодо спільної роботи близьких осіб, що передбачене чинним антикорупційним законодавством. Особливу увагу приділено питанню подання та перевірки декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення чинного антикорупційного законодавства.

Ключові слова: корупція, антикорупційне законодавство, посадова особа, декларування доходів та витрат, хабарництво.

Однією з найбільш важливих проблем України, що стоїть на перепоні її нормального розвитку та функціонування, є корупція. Неєфективність дій правоохоронних органів із запобігання, виявлення та протидії корупції найчастіше тлумачать недосконалістю законодавчого забезпечення боротьби з нею. Перший з часів незалежності Закон України у цій сфері «Про боротьбу з корупцією» набрав чинності лише 16.11.1995 року і його норми діяли до 2011 року. Наступний Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» набрав чинності 01.01.2011 р. та втратив чинність на підставі ЗУ «Про визнання такими, що втратили чинність деяких законів України відносно запобігання та протидії корупції» від 21.12.2010 р., що набрав чинності 05.01.2011 р. з днем його офіційного оприлюднення. Тобто ЗУ «Про засади запобігання та протидії корупції» був чинний лише 5 днів. Стільки само часу був

чинний ще один закон – ЗУ «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» (чинний з 01.01.2011 р. по 05.01.2011 р.). Наступним більш – менш тривалим за строком дії законом став ЗУ «Про засади запобігання і протидії корупції» від 01.07.2011 р. Цей закон втратить чинність 26.04.2014 р. (окрім ст. 12), оскільки його замінить новий Закон України «Про запобігання корупції». Легко зауважити, що національне антикорупційне законодавство за короткий строк незалежності України багато разів змінювалось. Зміни ці були обумовлені великою кількістю недоліків, невизначеністю термінів та багатьма проблемними питаннями. На жаль, чинний ЗУ «Про засади запобігання і протидії корупції» (далі – Закон) теж має низку проблемних питань. Прикро, що українська юридична наука не приділяє належної уваги проблематиці запобігання та виявлення корупції, а лише займається аналізом боротьби з корупцією *post factum*. Чітка та активна превентивна діяльність у сфері запобігання корупційним правопорушенням мала б більш вагомні результати для країни в цілому ніж тільки кримінальне переслідування корупціонерів.

Основною метою цієї статті є виявлення проблемних питань та законодавчих прогалин в антикорупційному законодавстві України та формування власних пропозицій щодо його вдосконалення.

Проблемним питанням при застосуванні Закону є одне зі спеціальних обмежень щодо спільної роботи близьких осіб, що містить ст. 9 Закону [1]. Мова насамперед йде про осіб, що працюють у галузі науки, освіти, охорони здоров'я. Через відсутність чіткого визначення кола таких осіб виникає чимало проблем на практиці, оскільки постає питання щодо віднесення до таких осіб лише працівників державних або комунальних установ у відповідних сферах чи також і посадових осіб органів державної влади або місцевого самоврядування, на яких покладено управлінські повноваження у цих сферах.

Одне з найважливіших проблемних питань застосування Закону є також невизначеність терміну «посадова особа» для працівників юридичних осіб публічного права, на яких, згідно ст.12 Закону [1]

розповсюджується обмеження щодо фінансового контролю (обов'язок подання декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру).

Підпункт "а" пункту 2 частини першої статті 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» [1] окрім осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування до суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення додає посадових осіб юридичних осіб публічного права. Тобто посадові особи юридичних осіб публічного права для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Частина 2 статті 2 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» [1] встановлює, що дія цього Закону та передбачені ним обмеження поширюються на всіх осіб, визначених суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення, у межах, встановлених цим Законом. З цих норм стає зрозуміло, що всі обмеження, що містить Закон, не поширюються на посадових осіб юридичних осіб публічного права. Про це, наприклад, свідчить відсутність спеціальної перевірки посадових осіб юридичних осіб публічного права при призначенні на посаду (обмеження щодо спеціальної перевірки розповсюджується на державних службовців).

Також ч. 2 ст. 2 Закону [1] не наводить переліку посадових осіб юридичних осіб публічного права, на відміну від вичерпного переліку осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що міститься у ч. 1 ст. 2 Закону. В цій ситуації стає проблематичним визначення кола працівників юридичних осіб публічного права, які на законних підставах можуть бути віднесені до посадових осіб та на яких будуть поширюватись обмеження та відповідальність, що передбачені Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції».

Для обґрунтованого визначення кола посадових осіб юридичних осіб публічного права треба брати під увагу норми інших законодавчих актів, що містять визначення поняття «посадова особа».

Визначення посадової особи органів управління товариства наведено у ст. 23 ЗУ «Про господарські товариства»[2]: «Управління товариством здійснюють його органи, склад і порядок обрання (призначення) яких здійснюється відповідно до виду товариства. Посадовими особами органів управління товариства визнаються голова та члени виконавчого органу, голова ревізійної комісії, а у товариствах, де створена наглядова рада товариства, - голова та члени наглядової ради товариства».

Господарський Кодекс України [3]у частині 1, 2 статті 89 зазначає, що «управління діяльністю господарського товариства здійснюють його органи та посадові особи, склад і порядок обрання (призначення) яких визначається залежно від типу товариства, а у визначених законом випадках – учасниками товариства. Посадовими особами товариства визнаються голова та члени виконавчого органу, голова ревізійної комісії (ревізор), а у разі створення ради товариства (спостережної ради) – голова і члени цієї ради».

ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4] у частині 2 статті 8 теж чітко застосовує поняття посадової особи: «Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належить до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів».

З наведених законодавчих норм можна дійти висновку, що керівник юридичної особи публічного права є посадовою особою.

Окрім того, ст. ст. 163 прим. 2, 164 прим. 2, 164 прим. 4, 165 прим. 1 та 186 прим. 3 Кодексу України про адміністративні правопорушення [5] відносять до посадових осіб, виходячи з узагальненої практики органів, що розглядають справи про адміністративні правопорушення, службовців підприємств, установ і організацій, які мають право здійснювати в межах своєї компетенції владні організаційно-розпорядчі дії, що мають юридично значимі наслідки (наприклад, розпоряджатися кредитами, наймати і звільняти працівників, вживати заходи заохочення і дисциплінарного впливу).

Враховуючи вищевикладене, незалежно від форм власності підприємств їх посадовими особами є керівники підприємств (генеральний директор, директор, заступник директора) та головний бухгалтер (як особа, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності). Але проблемним залишається питання щодо віднесення до кола посадових осіб юридичних осіб публічного права таких працівників підприємств як начальники відділів та їх заступники, осіб, які керують певними ділянками робіт.

З метою дати відповідь на дане питання Міністерство юстиції України 10.07.2012 р. видало лист - роз'яснення «Проблемні питання застосування Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції"» [6]. Відповідаючи на це питання Мін'юст роз'яснює свою позицію: «Стосовно цього слід підкреслити, що для вирішення питання щодо визначення поняття "посадова особа" необхідно виходити з правозастосовної практики, яка зазначає, що головним критерієм віднесення особи до кола посадових осіб є наявність в неї організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій.

У свою чергу, відповідно до судової практики, яка склалася і знайшла своє відображення у відповідному узагальненні Верховного Суду України (йдеться про постанову Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 "Про судову практику у справах про хабарництво"), організаційно-розпорядчими обов'язками є обов'язки по здійсненню керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, колективних чи приватних підприємств, установ і організацій, їх заступників, керівників структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділами, лабораторіями, кафедрами), їх заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконробы, бригадири тощо).

У той же час під адміністративно-господарськими обов'язками розуміються обов'язки по управлінню або розпорядженню державним, колективним чи приватним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації, забезпечення контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальних, фінансових відділів і служб, завідуючих складами, магазинами, майстернями, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів тощо».

Необхідно зазначити, що листи міністерств не є нормативно – правовими актами, а мають лише інформаційний характер. Постанова Пленуму Верховного Суду України теж не зобов'язує громадян України керуватися нею у своїй діяльності. Стаття 68 Конституції України[7] зобов'язує кожного неухильно додержуватися Конституції України та законів України.

Водночас треба зазначити, що за порушення норм Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" передбачена відповідальність. Стаття 21 Закону [1]передбачає кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. По відношенню до факту неподання, або несвоєчасного подання посадовою особою юридичної особи публічного права декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру передбачена адміністративна відповідальність з внесенням даних про правопорушника до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційне правопорушення (за рішенням суду).

Тобто, з одного боку, працівник юридичної особи публічного права (наприклад начальник відділу), який керується Конституцією України та законами України не має обов'язку подавати декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру оскільки Закон України "Про засади запобігання і протидії корупції" не дає вичерпного переліку осіб, що мають такий обов'язок (по відношенню до посадових осіб юридичних осіб публічного права) та його норми не дають точного визначення «посадової особи» згідно з

яким можна було б чітко визначити коло посадових осіб юридичних осіб публічного права. З другого боку, у випадку складення правоохоронцями адміністративного протоколу щодо факту неподання декларації, суд при винесенні рішення буде керуватись постановою Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 "Про судову практику у справах про хабарництво" і працівник рішенням суду буде визнаний особою, яка вчинила корупційне правопорушення. На жаль, новий Закон України «Про запобігання корупції» [8], що набуває чинності 24.04.2015 р. не вирішує згаданих проблемних питань та створює нові.

Важливим питанням також є питання подання та перевірки декларацій. З часу введення в дію Законом України «Про засади запобігання та протидії корупції» [1] інституту декларування доходів та витрат, суб'єкти декларування зобов'язані подавати за місцем роботи (служби) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формою, що додається до Закону [1]. Порядок зберігання документів і використання відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, та відомостей щодо відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента регулює Постанова Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 р. № 16 [9], пункт 2 якої встановлює, що «декларації зберігаються у кадрових підрозділах відповідних органів державної влади або органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права в особових справах осіб». Тобто декларації мають зберігатися в особових справах працівників у кадрових підрозділах за місцем їх роботи.

Важливо також зазначити, що згідно з частиною другою статті 12 Закону [1] «відомості щодо реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта громадянина України, а також щодо місця проживання та реєстрації декларанта, місцезнаходження об'єктів, які наводяться в декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, є інформацією з обмеженим доступом та оприлюдненню не підлягають». Таким

чином решта відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру має характер публічної інформації та може бути надана у відповідь на інформаційний запит згідно Закону України «Про доступ до публічної інформації» [10]. На практиці, підчас підготовки декларації до оприлюднення або надання відповіді на запит, з метою захисту персональних даних громадян інформація з обмеженим доступом ретушується.

Частина дев'ята статті 12 Закону [1] зобов'язує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику (Державна фіскальна служба України), проводити перевірку достовірності зазначених у декларації відомостей: «Перевірка достовірності зазначених у декларації відомостей здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, у порядку, визначеному цим органом.

Для здійснення перевірки достовірності зазначених у декларації відомостей державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, інша юридична особа публічного права протягом десяти днів з дня одержання декларації від суб'єкта декларування надсилає її копію центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику».

Згідно ст. 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» [1] уповноважені підрозділи – це: «уповноважені підрозділи (особи) з питань запобігання та виявлення корупції, які утворюються (визначаються) в державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим, їх апаратах, органах місцевого самоврядування та юридичних особах публічного права за рішенням керівника органу або юридичної особи публічного права в порядку, визначеному законодавством».

Частина шоста статті 12 Закону [1] встановлює, що «з метою забезпечення відкритості та прозорості діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, уповноваженими підрозділами проводяться:

- 1) перевірка фактів своєчасності подання декларацій;
- 2) перевірка декларацій на наявність конфлікту інтересів».

Зі змісту цієї норми можна зробити висновок, що доступ до інформації з обмеженим доступом має уповноважений підрозділ органу влади, підприємства чи організації задля належного виконання покладених на нього завдань згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2013 р. № 706 (Постанова затверджує «Типове положення про уповноважений підрозділ (особу) з питань запобігання та виявлення корупції») [11]. Пункт 4 Постанови [11] «рекомендує органам місцевого самоврядування утворити (визначити) та забезпечити функціонування підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції в органах місцевого самоврядування, а також на підприємствах, в установах та організаціях, що перебувають у комунальній власності». Рекомендаційний характер цього пункту не може мати обов'язку його виконання тож уповноважений підрозділ (особа) з питань запобігання та виявлення корупції може не бути утворена в штатних розкладах органів місцевого самоврядування та в комунальних підприємствах та організаціях. Тож у разі не створення підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції (наприклад у загальноосвітній школі, що є комунальним закладом та її посадові особи підпадають під обов'язок подавати декларацію за місцем роботи) неможливо буде виконати вимоги частини дев'ята статті 12 Закону України «Про засади запобігання та протидію корупції» [1] та надати публічну інформацію згідно з нормами Закону України «Про доступ до публічної інформації» [10], бо тільки уповноважений підрозділ (особа) може мати доступ до інформації з обмеженим доступом, що міститься в деклараціях (зробити копію декларації, ретушувати необхідні дані тощо). Дана ситуація порушує один з основних принципів запобігання і протидії корупції - принцип відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що закріплений у ст. 3 Закону [1] та порушує права громадян на доступ до публічної інформації (ст. 3 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [10]) і є підставою для юридичної відповідальності за порушення законодавства.

Закон України «Про запобігання корупції» [8] виправить у майбутньому дану ситуацію шляхом цілковитої зміни механізму подання та контролю декларації. Частина 1 статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» [8] встановлює, що суб'єкти декларування «зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі - декларація), за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством». З цього можна зробити висновок, що в Україні буде створений веб-ресурс де кожен суб'єкт декларування особисто зможе заповнити декларацію в електронному вигляді і вона буде доступна для перегляду в мережі Інтернет цілодобово, що дасть можливість в повному обсязі виконати всі вимоги Закону України «Про доступ до публічної інформації» в стосунку до оприлюднення публічної інформації, що міститься в деклараціях та дасть можливість обмежити несанкціонований доступ до інформації з обмеженим доступом. Такий законодавчий механізм вирішує теж питання проведення перевірки на своєчасність подання декларації, оскільки неподання декларації може бути приводом для кримінального переслідування за статтею 366-1 Кримінального кодексу України [12]: «Подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України "Про запобігання корупції", або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації - карається позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років», що з'явилась у Кримінальному кодексі на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» [13]. Норми Закону України «Про запобігання корупції», що стосуються фінансового контролю, не будуть діяти з часу набрання законом сили на підставі пункту 2

розділу XIII цього закону [8]: «До початку роботи системи подання та оприлюднення відповідно до цього Закону декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, суб'єкти декларування подають декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру в порядку, встановленому Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції". Зазначені декларації підлягають оприлюдненню в порядку, встановленому Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції". Про початок роботи системи подання та оприлюднення відповідно до цього Закону декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, приймається рішення Національного агентства з питань запобігання корупції». Постановою Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 118 було створено Національне агентство з питань запобігання корупції [14], але агентство ще не діє, оскільки згідно частини 5 статті 4 Закону України «Про запобігання корупції» [8]: «національне агентство є правомочним з моменту призначення більше половини його загального кількісного складу», а членів агентства ще не призначено. Таким чином проблемні питання подання та перевірок декларацій будуть залишатись актуальними протягом невизначеного часу (до початку роботи електронної системи подання та оприлюднення декларацій). Але з початком роботи інституту електронного декларування доходів та витрат в Україні виникне складна ситуація в сільській місцевості через малий відсоток громадян, які мають в своєму розпорядженні комп'ютер та надійне Інтернет - з'єднання.

Наведений аналіз норм антикорупційних нормативно-правових актів підтверджує необхідність конкретизації в антикорупційному законодавстві України формулювань та термінів, більш глибокого аналізу актуальної ситуації у цій сфері та ефективності запроваджуваних законодавчих норм з метою отримати позитивний результат, а не обмежитись запровадженням декларативних та недієвих правових норм.

Література:

1. Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» № 3206-VI [Електронний ресурс]. - <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>
2. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-XII [Електронний ресурс]. - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
6. Лист - роз'яснення Міністерства юстиції України від 10.07.2012 р. «Проблемні питання застосування Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" [Електронний ресурс]. - <http://www.gaysin-rda.gov.ua/2012-08-21-10-03-45/1616.html>
7. Конституція України [Електронний ресурс]. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
8. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII - [Електронний ресурс]. - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 р. № 16 «Про затвердження порядку зберігання документів і використання відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, та відомостей щодо відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента» [Електронний ресурс]. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/16-2012-%D0%BF>
10. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI [Електронний ресурс]. - <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/2939-17>

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2013 р. № 706 «Питання запобігання та виявлення корупції» [Електронний ресурс]. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/706-2013-%D0%BF>

12. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III [Електронний ресурс]. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

13. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» [Електронний ресурс]. - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=50403

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 118 «Про утворення Національного агентства з питань запобігання корупції» [Електронний ресурс]. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/118-2015-%D0%BF>

Котова Л.В., Мешков К.С. Проблемные вопросы современного антикоррупционного законодательства Украины. – Статья.

В данной статье рассмотрены некоторые проблемные вопросы и законодательные пробелы в антикоррупционном законодательстве Украины. Исследовано одно из специальных ограничений по совместной работе близких лиц, предусмотренное действующим антикоррупционным законодательством. Особое внимание уделено вопросу предоставления и проверки деклараций об имуществе, доходах, расходах и обязательствах финансового характера. Сформулированы предложения по совершенствованию действующего антикоррупционного законодательства.

Ключевые слова: коррупция, антикоррупционное законодательство, должностное лицо, декларирование доходов и расходов, взяточничество.

Kotova L., Meshkov K. Problematic issues of the modern anti-corruption legislation in Ukraine. - Article.

This article discusses some problematic issues and legislative gaps in the anti-corruption legislation in Ukraine.

One of the most important problems of Ukraine standing in the way of its normal development and functioning is corruption. The inefficiency of law enforcement action to prevent, detect and combat corruption is more often interpreted imperfect legislative support to combat it.

The article explores one of the special restrictions on the joint work of relatives stipulated by the current anti-corruption legislation.

Special attention in the article is devoted to issues related to the uncertainty of the term "officer" for workers of public law legal entities to which under Article 12 of the Law of Ukraine "On Principles of Prevention and Combating Corruption" extends restrictions on financial control.

Particular attention is paid to the issues of submission and checking the declarations on property, income, expenses and financial liabilities.

The article presents proposals to improve the existing anti-corruption legislation.

Keywords: corruption, anti-corruption legislation, an official, declaration of income and expenses, bribery.

УДК 349.2

Л.В. Котова,

к.ю.н., доцент кафедри правознавства,

СНУ ім. В. Даля

ДИСТАНЦІЙНА РОБОТА ЯК СУЧАСНА ФОРМА ЗАЙНЯТОСТІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

Проведено аналіз сучасних наукових поглядів щодо правовідносин у сфері дистанційної зайнятості та умов застосування дистанційної роботи як нетипової (альтернативної) зайнятості.